

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

P9_TA(2021)0055

Rwanda, sprawa Paula Rusesabaginy**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 lutego 2021 r. w sprawie Rwandy: przypadek Paula Rusesabaginy (2021/2543(RSP))**

(2021/C 465/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Rwandy,
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
 - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
 - uwzględniając zasady i wytyczne dotyczące prawa do rzetelnego procesu sądowego i pomocy prawnej w Afryce,
 - uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania,
 - uwzględniając Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, ratyfikowany przez Rwandę w 1975 r.,
 - uwzględniając oenzetowskie wzorcowe reguły minimalne traktowania więźniów („reguły Nelsona Mandeli”) w formie zmienionej w 2015 r.,
 - uwzględniając deklarację z Kampali w sprawie warunków panujących w więzieniach w Afryce,
 - uwzględniając pisma Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) z dnia 30 września 2020 r. skierowane do rządów Rwandy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich w sprawie mandatów specjalnego sprawozdawcy ds. tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, grupy roboczej ds. arbitralnych zatrzymań, grupy roboczej ds. przymusowych lub wymuszonych zaginięć oraz specjalnego sprawozdawcy ds. propagowania i ochrony praw człowieka i podstawowych wolności w ramach walki z terroryzmem,
 - uwzględniając umowę z Kotonu,
 - uwzględniając wyniki powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w Rwandzie z dnia 25 stycznia 2021 r., dokonanego przez Radę Praw Człowieka ONZ w Genewie,
 - uwzględniając Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020-2024,
 - uwzględniając Konwencję wiedeńską o stosunkach konsularnych z 1963 r.,
 - uwzględniając oświadczenie Human Rights Watch z 10 września 2020 r. pt. „Rwanda: wymuszone zaginięcie Rusesabaginy”,
 - uwzględniając oświadczenie Human Rights Watch z 1 lutego 2021 r. pt. „ONZ: państwa przedstawiają bilans w zakresie przestrzegania praw w Rwandzie”,
 - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że surowe ustawy medialne Rwandy wprowadzone w następstwie ludobójstwa z 1994 r. nadal mają negatywny wpływ na wolność słowa pod rządami prezydenta Paula Kagame’a; mając na uwadze, że rząd aresztuje, przetrzymuje i ściga krytyków i przeciwników rządu w ramach politycznie motywowanych procesów w Rwandzie, a także wielokrotnie groził innym osobom poza krajem, przy czym niektóre z nich były atakowane fizycznie, a nawet poniosły śmierć;

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

- B. mając na uwadze, że Rwanda posiada globalny wskaźnik wolności o wartości 22/100 ⁽¹⁾ i jest sklasyfikowana jako kraj, w którym nie ma wolności; mając na uwadze, że transgraniczne represje prowadzone przez Rwandę są wyjątkowo szeroko zakrojone pod względem taktyki, celów i zasięgu geograficznego, a także obejmują zagrożenia cyfrowe, ataki z użyciem oprogramowania szpiegującego, zastraszanie i nękanie członków rodziny, kontrolę mobilności, wydawanie i zabójstwa; mając na uwadze, że od 2014 r. rząd fizycznie namierza Rwandyjczyków w co najmniej siedmiu krajach;
- C. mając na uwadze, że ludobójstwo Tutsi w Rwandzie, które pochłonęło od 800 tys. do miliona ofiar, mordowanych w straszliwy sposób wyłącznie z powodu przynależności etnicznej, i któremu towarzyszyła masakra Hutu sprzeciwiających się eksterminacji, nadal ma trwały wpływ na kraj i cały region;
- D. mając na uwadze, że ludobójstwo i wojna domowa, która miała miejsce w Rwandzie w 1994 r., nadal wywierają negatywny wpływ na stabilność w regionie;
- E. mając na uwadze, że obrońca praw człowieka, obywatel Belgii i rezydent USA Paul Rusesabagina, zdecydowany krytyk prezydenta Paula Kagame'a i rządzącego Rwandyjskiego Frontu Patriotycznego (RPF), został aresztowany w Kigali 31 sierpnia 2020 r. i postawiono mu 13 zarzutów, które obejmowały finansowanie terroryzmu, rozbój z bronią w rękę, uprowadzenia, podpalenia, usiłowanie zabójstwa oraz napaść i pobicie; mając na uwadze, że cztery z tych zarzutów wycofano, a pozostałe zarzuty odnoszą się do wydarzeń, które miały miejsce w dystrykcie Nyaruguru w czerwcu 2018 r. i w dystrykcie Nyamagabe w grudniu 2018 r.;
- F. mając na uwadze, że Paul Rusesabagina był dyrektorem hotelu „Des Mille Collines” w Kigali podczas ludobójstwa w 1994 r., gdzie ukrywał i chronił 1268 Tutsi i umiarkowanych Hutu uciekających przed śmiercią; mając na uwadze, że Paul Rusesabagina jest uznanym na arenie międzynarodowej obrońcą praw człowieka, którego historia została opowiedziana w filmie „Hotel Rwanda”; mając na uwadze, że za te godne uznania czyny w 2005 r. otrzymał prezydencki Medal Wolności;
- G. mając na uwadze, że w 2006 r. Paul Rusesabagina utworzył partię polityczną PDR-Ihumure, a obecnie przewodniczy Ruchowi na rzecz Zmian Demokratycznych (MRDC), który jest koalicją obejmującą PDR-Ihumure; mając na uwadze, że Narodowy Front Wyzwolenia (FLN), który jest zbrojnym skrzydłem PDR-Ihumure, przyznał się do serii ataków zbrojnych w 2018 r.;
- H. mając na uwadze, że 27 sierpnia 2020 r. Paul Rusesabagina został przymusowo przetransportowany z Dubaju do Kigali w niepewnych okolicznościach i dopiero 31 sierpnia 2020 r. ponownie pojawił się w siedzibie Rwandyjskiego Biura Śledczego (RIB); mając na uwadze, że sąd rwandyjski poinformował, iż Paul Rusesabagina został aresztowany na międzynarodowym lotnisku w Kigali, co jest sprzeczne z wcześniejszymi informacjami policji, zgodnie z którymi został on aresztowany w ramach „współpracy międzynarodowej”; mając na uwadze, że władze Zjednoczonych Emiratów Arabskich odmawiają jakiegokolwiek udziału w jego przemieszczeniu i późniejszym aresztowaniu; mając na uwadze, że zgodne z prawem zatrzymanie i przekazanie podejrzanego z jednego kraju do drugiego w celu wszczęcia postępowania karnego powinno odbywać się w drodze postępowania w sprawie ekstradycji nadzorowanego przez niezależny trybunał;
- I. mając na uwadze, że Paulowi Rusesabaginie odmówiono dostępu do adwokata własnego wyboru; mając na uwadze, że międzynarodowym prawnikom, z którymi współpracuje w celach obrony, nadal odmawia się niezbędnych pełnomocnictw do reprezentowania go;
- J. mając na uwadze, że akt oskarżenia Paula Rusesabaginy, akta sprawy i inne dokumenty niezbędne do przygotowania obrony zostały skonfiskowane 23 grudnia 2020 r. przez dyrektora więzienia Mageragere; mając na uwadze, że dyrektor więzienia został aresztowany 8 lutego 2021 r.; mając na uwadze, że proces Paula Rusesabaginy i 19 innych osób oskarżonych o powiązania z organizacjami terrorystycznymi został przełożony na 17 lutego 2021 r.; mając na uwadze, że oficjalnym powodem odroczenia jest niezdolność rządu Rwandy do spotkania się z ich doradcą prawnym ze względu na ograniczenia związane z COVID-19;
- K. mając na uwadze, że rodzina Paula Rusesabaginy jest bardzo zaniepokojona stanem jego zdrowia, ponieważ chorował on wcześniej na raka i cierpi na zaburzenia układu krążenia, w związku z którymi przyjmuje przepisane leki; mając na uwadze, że według doniesień leki wysłane przez jego rodzinę pocztą dyplomatyczną za pośrednictwem ambasady Belgii w Rwandzie nigdy nie zostały podane Paulowi Rusesabaginie; mając na uwadze, że otrzymuje on leki przepisane przez lekarza rwandyjskiego i nie zna składu tych leków;

⁽¹⁾ Według doniesień Freedom House w dokumencie „Wolność na świecie w 2020 r.”.

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

1. potępia wymuszone zaginięcie, nielegalne wydanie i zatrzymanie Paula Rusesabaginy bez prawa kontaktu;
2. podkreśla, że wymuszone zaginięcie P. Rusesabaginy w dniach 27–31 sierpnia 2020 r. stanowi naruszenie zobowiązań Rwandy wynikających z Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych (art. 6 i 9), Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karanian (art. 2 i 16) oraz Powszechnej deklaracji praw człowieka (art. 9);
3. przypomina, że każda ekstradycja podejrzanego do innego kraju powinna odbywać się wyłącznie w drodze niezależnego nadzorowanego postępowania ekstradycyjnego, aby zagwarantować prawomocność wniosku o ekstradycję i upewnić się, że prawo podejrzanego do rzetelnego procesu sądowego jest w pełni zagwarantowane w państwie żądającym ekstradycji;
4. potępia ograniczanie przez władze rwandyjskie podstawowych praw i wolności oraz arbitralne stosowanie aresztu tymczasowego do represjonowania dysydentów, oraz odmówienie P. Rusesabaginie prawa do sprawiedliwego procesu i regularnego kontaktu z rodziną;
5. wzywa władze rwandyjskie do przedstawienia wyczerpującego i zweryfikowanego raportu z zatrzymania P. Rusesabaginy i przekazania go władzom w Kigali; apeluje o międzynarodowe, niezależne, jawne i rzetelne śledztwo w sprawie aresztowania i przekazania P. Rusesabaginy;
6. głęboko ubolewa nad łamaniem praw przysługujących P. Rusesabaginie; wzywa władze Rwandy do umożliwienia P. Rusesabaginie skorzystania z prawa do sprawiedliwego i publicznego procesu przed właściwym, niezawisłym i bezstronnym sądem przestrzegającym międzynarodowych standardów praw człowieka; przypomina rządowi Rwandy o ciężącym na nim obowiązku zagwarantowania praw podstawowych, w tym dostępu do wymiaru sprawiedliwości i prawa do sprawiedliwego procesu, zgodnie z Afrykańską kartą praw człowieka i ludów oraz innymi międzynarodowymi i regionalnymi instrumentami praw człowieka, w tym umową z Kotonu, w szczególności jej art. 8 i 96; wzywa rwandyjską władzę sądowniczą do zagwarantowania P. Rusesabaginie szybkiego i sprawiedliwego procesu apelacyjnego, który będzie spełniał standardy określone w prawie rwandyjskim i międzynarodowym;
7. wzywa do udzielenia P. Rusesabaginie zgody na poufne konsultacje z wybranym przez niego adwokatem oraz na regularne i bezpieczne kontakty z rodziną; przypomina władzom Rwandy, że P. Rusesabagina ma prawo do zapoznania się z aktem oskarżenia, aktami sprawy i innymi dokumentami, aby podważyć prawomocność aresztu; przypomina o prawnej zasadzie domniemania niewinności;
8. jest głęboko zaniepokojony stanem zdrowia P. Rusesabaginy, tym bardziej że zarażenie się COVID-19 może poważnie zagrozić jego zdrowiu; wzywa rząd rwandyjski do zagwarantowania, bez względu na okoliczności, integralności cielesnej i dobrostanu psychicznego P. Rusesabaginy oraz do umożliwienia mu przyjmowania niezbędnych leków; wzywa rząd Rwandy, aby zezwolił na monitorowanie jego stanu zdrowia przez lekarza w Belgii, zgodnie z wnioskiem ministra spraw zagranicznych Belgii z 4 lutego 2021 r.; apeluje do rządu Rwandy, aby wszyscy więźniowie mieli dostęp do właściwej opieki zdrowotnej;
9. potępia motywowane politycznie procesy, ściganie przeciwników politycznych oraz przesądzenie z góry o wyniku procesu; wzywa władze rwandyjskie do rozdzielania władzy administracyjnej, ustawodawczej i sądowniczej, w szczególności do gwarantowania niezawisłości sądownictwa; wzywa Rwandę, by otworzyła swą przestrzeń polityczną oraz poprawiła sytuację w zakresie praw człowieka; oczekuje, że Rwanda wdroży dotyczące jej zalecenia powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w Radzie Praw Człowieka wydane w Genewie 25 stycznia 2021 r.;
10. wzywa rząd Rwandy do przestrzegania i pełnego wspierania prawa do protestu i prawa do wolności słowa, zrzeszania się i zgromadzeń, a także do powstrzymania się od ograniczania tych praw;
11. wzywa rząd Rwandy do ratyfikacji Międzynarodowej konwencji o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem i do przystąpienia do Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego; wzywa Rwandę do ponownego umożliwienia wizyt Komitetowi ONZ ds. zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karanian; wzywa władze rwandyjskie, aby pilnie dokonały przeglądu deklaracji zezwalającej osobom indywidualnym i organizacjom pozarządowym na wnoszenie skarg do Afrykańskiego Trybunału Praw Człowieka i Ludów oraz do jej przywrócenia i ponownego wprowadzenia w życie;
12. apeluje o natychmiastową reakcję Unii Europejskiej i zbadanie prawomocności aresztowania i procesu P. Rusesabaginy oraz o dopilnowanie, aby jego prawa jako obywatela UE były przestrzegane na wszystkich etapach postępowania; wzywa delegaturę UE w Rwandzie, a także przedstawicielstwa dyplomatyczne państw członkowskich, zwłaszcza ambasadę Belgii w Rwandzie, do śledzenia przebiegu procesu P. Rusesabaginy, składania mu wizyt w więzieniu i poruszania sprawy jego zatrzymania w kontaktach z władzami Rwandy;

Czwartek, 11 lutego 2021 r.

13. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, Komisję i Specjalnego Przedstawiciela UE ds. Praw Człowieka do intensyfikacji dialogu dotyczącego praw człowieka z Rwandą na najwyższym szczeblu, aby zagwarantować spójność z zobowiązaniami dwustronnymi i międzynarodowymi; podkreśla, że w kontekście międzynarodowych działań na rzecz rozwoju w Rwandzie należy nadać większy priorytet kwestiom praw człowieka, praworządności oraz przejrzystym i odpowiedzialnym rządóm;

14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, państwowemu członkowskemu UE, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, Wysokiej Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka i Sekretarzowi Generalnemu ONZ, instytucjom Unii Afrykańskiej, Wspólnocie Wschodnioafrykańskiej, Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE, Parlamentowi Panafrykańskiemu, obrońcom Paula Rusesabaginy oraz prezydentowi i parlamentowi Rwandy.
